

AGRESIVITA za volantem

móda, nebo společenská norma?

Nelze přehlédnout, že naše silnice začínají agresivitou přímo přetekat. Co to vlastně je agresivní chování řidičů a jak se projevuje? Je možné tento problém nějakým způsobem řešit?

Pro agresivní řízení motorového vozidla neexistuje jednoznačná definice. Někteří vědci definují agresivní řízení jako takové, při kterém motorista úmyslně zraní nebo ublíží. Zatímco pohled široké veřejnosti spíše považuje veškeré bezohledné riskantní chování za volantem, jako například rychlou jízdu, pronásledování, troubení apod., za projev agresivity.

Australský výzkumník Barry Elliot označil následující chování za projevy agresivity:

- Troubení
- Vyblikávání
- Gestikulace
- Verbální útok
- Vyhrožování
- Náhlé bezdůvodné brzdění
- Záměrné překážení
- Vytlačování vozidel ze silnice
- Úmyslné ničení jiného vozidla
- Fyzické napadení
- Nedodržování bezpečné vzdálenosti za vozidlem
- Předjíždění zprava

Některé z výše jmenovaných projevů jsou však tak běžné, až jsou v naší společnosti považovány skoro za normální.

Podíváme-li se do statistik dopravní nehodovosti za rok 2006, zjistíme, že dopravních nehod zaviněných řidiči motorových vozidel bezohlednou, agresivní či neohleduplnou jízdou se dostalo do statistik pouze 0,45 %. Toto číslo rozhodně situaci na silnicích neodpovídá. Je třeba si uvědomit, že agresivní chování se ve valné většině skrývá i pod dalšími statistickými položkami, jako je např. nedodržení nejvyšší dovolené rychlosti, nedodržení bezpečné vzdálenosti, nedání přednosti v jízdě, předjíždění tam, kde je to zakázáno atd.

Tyto položky patří každoročně k nejčastějším příčinám dopravních nehod zaviněných řidiči motorových vozidel s nejzávažnějšími následky na zdraví. Jenom v roce 2006 bylo nedodržení bezpečné vzdálenosti druhou nejčastější příčinou dopravních nehod a nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky třetí nejčastější příčinou. Co se týče následků nehod, nejvíce usmrcených si vyžádalo nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky.

Přehled o hlavních příčinách dopravních nehod v ČR v roce 2006 podává následující tabulka.

Hlavní příčina nehody rok 2006	Počet nehod	tj. %	Počet usmrcených	tj. %
NEPŘIMĚŘENÁ RYCHLOST	25 892	14,9	420	49,1
NESPRÁVNÉ PŘEDJÍŽDĚNÍ	3 732	2,1	35	4,1
NEDÁNÍ PŘEDNOSTI	31 376	18,0	107	12,5
NESPRÁVNÝ ZPŮSOB JÍZDY	113 152	65,0	293	34,3

Jaké jednání lze považovat za tzv. skrytou agresivitu? Ta se projevuje především tím, že účastníci silničního provozu ve svém chování nadřazují své osobní zájmy, kterými může být nedostatek času, pocit nadřazenosti nebo nadměrného bezpečí (u silných vozidel), nad ohleduplnost a bezpečnost ostatních. To ve svém důsledku vede k vynucování prostoru na pozemní komunikaci pro sebe na úkor ostatních, což mívá za následek dopravní nehody s fatálními následky.

Přestože se do statistik dopravní nehodovosti dostane pouze nízké procento nehod způsobených agresivitou, rozdělíme-li si viny podle věku, potvrdí se nám předpoklad, že s tímto fenoménem budou mít problém především mladí řidiči, tedy věkové rozmezí 20–35 let.

Jak se s agresivitou za volantem poprat?

Mezi metodami ke zjišťování řidičské způsobilosti by rozhodně neměly chybět testy pozornosti a koncentrace, vizuální paměti, zkoušky prostorové orientace, reakčních

schopností, adaptability vůči psychické zátěži a diagnostika osobnosti.

Tématem do diskuse je také ve světě ověřené řidičské oprávnění na zkoušku (nebo časově omezené), které podchycuje především mladé začínající řidiče, kteří jsou z hlediska problémovosti a nehodovosti nejrizikovější skupinou. Za zamyšlení také stojí dvoufázový výcvik řidičů a rehabilitační kurzy řidičů-přestupkářů, zaměřené však na změny jejich postojů a formování osobnosti, nikoli na zručnost v řízení motorového vozidla.

V naší legislativě naprosto chybí pojem agresivní nebo nebezpečná jízda, což se

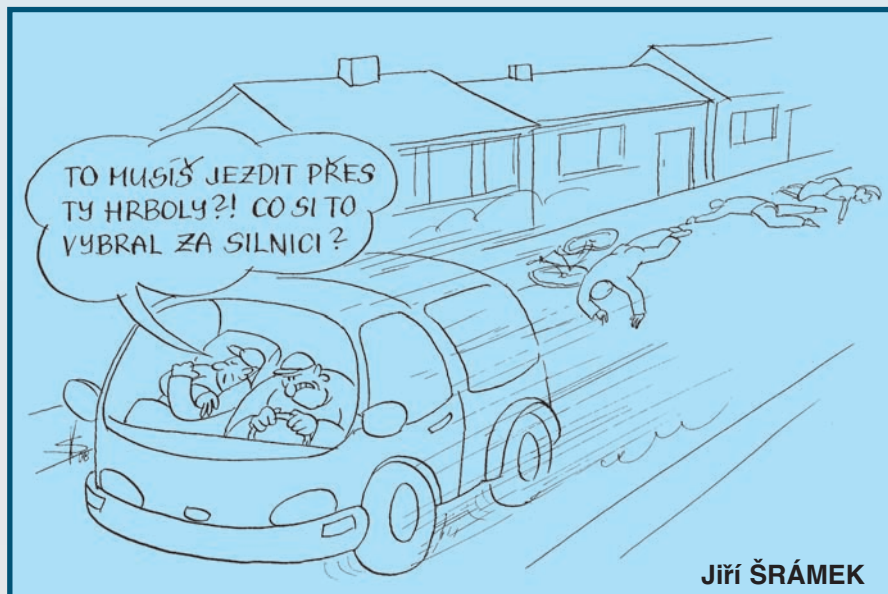
výrazně projevuje i v postoji Policie vůči agresivním řidičům.

Další podporou umírněného chování na silnicích může být cílená informační kampaň v médiích, kterou je nezbytné nutné podpořit represí.

Problematika agresivního chování samozřejmě souvisí i s výchovou – to, co děti vidí u svých rodičů, pokládají za normální a samozřejmé. Agresivní chování může být do jisté míry zvykem a normou, nemusí být vždy iniciováno agresivitou vrozenou.

Dalším faktorem, který podporuje negativní či nevhodné chování účastníků silničního provozu, jsou média. Reklamy na rychlá auta uhánějící krajinou, automobilové honičky v každém akčním filmu, kde jsou jakákoli pravidla silničního provozu zcela přehlížena či populární osobnosti, které připouštějí ostrou, rychlou jízdu a veřejně se tím přiznávají k porušování zákonů, jistě nejsou nejlepším příkladem pro formování postojů českých řidičů...

Ing. Zuzana LISÁ
Fakulta dopravní ČVUT

Jiří ŠRÁMEK